

60. rocznica wykonania kary śmierci na Adolfie Eichmannie

Data publikacji 31.05.2022

W nocy z 31 maja na 1 czerwca 1962 r. w więzieniu w Ramli w Izraelu wykonany został wyrok śmierci na Adolfie Eichmannie, zbrodniarzu wojennym, działającym w aparacie państwowym Trzeciej Rzeszy. Ciało zostało spalone, a prochy Eichmanna rozsypano poza wodami terytorialnymi Izraela na Morzu Śródziemnym.

Przez piętnaście godzin, 15 grudnia 1961 r., trzech sędziowie odczytywali uzasadnienie wyroku śmierci, orzeczonego wobec Adolfa Eichmanna, SS-Obersturmbannführera, szefa wydziału żydowskiego w Głównym Urzędzie Bezpieczeństwa Rzeszy (RSHA), odpowiedzialnego za realizację planu eksterminacji europejskich Żydów. Ten pierwszy w historii Izraela wyrok śmierci, spisany na 211 stronach, odzwierciedlał ogrom zbrodni przeciwko ludzkości, popełnionych przez Eichmanna na narodzie żydowskim, ale też i innych narodach, w tym na ok. 500 tysiącach Polaków, deportowanych i wyzyskiwanych w warunkach niewoli, przymusu i terroru na terenie Niemiec i ziemiach okupowanych.

Proces Adolfa Eichmanna rozpoczął się 11 kwietnia 1961 r. w Jerozolimie. Głównym oskarżycielem był Gidon Hausner, prokurator generalny Izraela, obrońcą – dr Robert Servatius, prawnik z Kolonii, którego wynagrodzenie opłacone zostało przez Izrael i RFN. W trakcie procesu przesłuchano 112 świadków oraz zaprezentowano setki

Adolf Eichmann 1942 (fot. domena publiczna)

dokumentów, stanowiących dowód na rolę Adolfa Eichmanna w przeprowadzeniu zagłady Żydów.

Adolfa Eichmanna uznano winnym zbrodni przeciwko ludności żydowskiej, zbrodni wojennych, zbrodni przeciwko ludzkości oraz przynależności do zbrodniczych organizacji. Część zarzutów została oddalona, m.in.: bezpośrednia współpraca z Einsatzgruppen oraz osobisty wkład w realizację operacji „Reinhard”. I chociaż Eichmann, jak i jego obrońca, starali się wykazać, że działania oskarżonego były jedynie posłusznym wykonywaniem rozkazów, sąd nie znalazł żadnych okoliczności łagodzących, aby wnioskowana przez prokuratora Hausnera kara śmierci nie mogła zostać orzeczona.

Adolf Eichmann w celi (fot. Yad Vashem)

Apelację obrońcy odrzucono 29 maja 1962 r. Tego samego dnia Eichmann zwrócił się do prezydenta Izraela z prośbą o ułaskawienie. 31 maja poinformowano go, że głowa państwa nie przychyliła się do jego wniosku. Wyrok śmierci na Adolfie Eichmannie został wykonany przez powieszenie.

Dla Izraela proces Adolfa Eichmanna miał olbrzymie znaczenie propagandowe: wykorzystano go w dyplomacji i polityce historycznej. Przebieg procesu, postawa oskarżonego, emocjonalne zeznania świadków nie tylko przypomniały międzynarodowej społeczności o zbrodniach popełnionych przez Niemcy podczas II wojny światowej, ale też pomogły ich ofiarom wyzwolić się z traumy Zagłady.

O Adolfie Eichmannie pisaliśmy:

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/40373,Mateusz-Szpytma-Porwanie-ludobojcy.html>

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/edukacja/przystanek-historia/95112,Adolf-Eichmann-Czlowiek-w-kapciach-w-kratke.html>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zbrodnie-niemieckie/86204,Teza-o-banalnosci-zla-Hannah-Arendt-jej-sprawozdanie-z-procesu-Eichmanna-i-obser.html>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/wysiedlenia/75685,Polenaktion-czyli-deportacja-Zydow-pochodzenia-polskiego-z-Niemiec-do-Polski-28-.pdf>

Polecamy publikacje IPN dotyczące zagłady narodu żydowskiego:

Terror, Holokaust, Represje. Społeczność żydowska pod władzą niemieckiego i sowieckiego totalitaryzmu na ziemiach polskich 1939–1945 – katalog publikacji IPN 2000–2021

<https://ipn.gov.pl/download/1/677401/katalogterrorholokaustrepresje-PL-2022.pdf>

Stan badań nad pomocą Żydom na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką – przegląd piśmiennictwa, red. Tomasz Domański, Alicja Gontarek, Warszawa-Kielce 2022

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/163613,Stan-badan-nad-pomoca-Zydom-na-ziemiach-polskich-pod-okupacja-niemiecka-przeglad.html>

Ponadto teksty i infografiki:

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zydzi/60393,Mosze-Landau-Gdanzszczanin-ktory-sadzil-Eichmanna.html>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/gestapo/34366,Pamietac-i-zyc.html>

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/123554,Norymberski-proces-niemieckich-zbrodniarzy.html>

<https://ipn.gov.pl/pl/mdpooh/87126,Holokaust-Pamiec-to-za-malo.html>

<https://ipn.gov.pl/download/1/77503/ZagladaZydowinfografika1.pdf>